

UCHWAŁA NR VIII/125/19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 24 czerwca 2019 r.

w sprawie **nadania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego**

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r., poz. 913, poz. 512), oraz § 1 ust. 4 i § 2 ust. 1 pkt 2 Zasad nadawania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Medalu Honorowego za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, stanowiących załącznik do uchwały Nr XXX/541/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 stycznia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2013 r. poz. 1967), na wniosek Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, po wyrażeniu opinii przez doraźną Komisję Wyróżnień Honorowych, uchwała się, co następuje:

§ 1. Nadać Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego **Panu gen. Zbigniewowi Nowkowi.**

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Generał Zbigniew Nowek (1959-2019) – działacz opozycji demokratycznej w czasach PRL, przewodniczący Niezależnego Zrzeszenia Studentów UMK w Toruniu w latach 1980-1981, współtwórca nowych służb specjalnych tworzonych po 1990 r., szef Urzędu Ochrony Państwa w latach 1998-2001, Agencji Wywiadu w latach 2005-2008, zastępca szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego w 2010 r. Zmarł w swoim domu w Prądkach, w podbydgoskiej gminie Białe Błota 19 czerwca 2019 roku.

Przez całe życie był związany z naszym regionem, urodził się w Bydgoszczy i to tutaj jako szef delegatury UOP rozpoczął swoją karierę w służbach specjalnych, studiował na UMK w Toruniu historię i prawo, w 1984 r. uzyskał tytuł magistra prawa. Był aktywnym działaczem opozycji demokratycznej już w drugiej połowie lat siedemdziesiątych, działając w Bydgoszczy i w Gdańsku. W 1980 r. założył podziemne wydawnictwo książkowe „Alternetywy”. W sierpniu 1980 r., wraz z Piotrem Kapczyńskim i Maciejem Kapczyńskim wydrukował w nakładzie 8 tysięcy egzemplarzy ulotkę w obronie Anny Walentynowicz. Ulotka ta w istotny sposób przyczyniła się do rozpoczęcia słynnego strajku w Stoczni Gdańskiej dnia 14 sierpnia 1980 r. Na studiach tworzył Niezależne Zrzeszenie Studentów (NZS) na UMK w Toruniu, któremu przewodniczył. Od 16 IX 1980 przewodniczył Tymczasowemu Komitetowi Założycielskiemu NZS UMK, II-XI 1981 był przewodniczącym Zarządu Uczelnianego, w lutym 1981 uczestniczył w strajku na UMK o rejestrację NZS; redaktor, autor, drukarz pism NZS: od X 1980 „Immunitetu”, od 1981 „Informatora NZS UMK”, „Minitora”, oraz Wydawnictwa NZS UMK; współorganizator biblioteki wydawnictw niezależnych NZS, X 1980-1984 współorganizator kolportażu niezależnych wydawnictw na UMK, W 1981 bliski współpracownik przewodniczącego MKZ „S” Regionu Toruńskiego, uczestnik akcji organizowanych przez „S”. W gorącym okresie „karnawału Solidarności” NZS UMK był niezwykle aktywny, m. in. włączał się w rozmaite akcje i działania NSZZ „Solidarność”. W stanie wojennym ukrywał się przed internowaniem, był ścigany listem gończym, a Służby Bezpieczeństwa umieściły go na liście najbardziej poszukiwanych osób, przewidzianych do internowania w trybie nadzwyczajnym. Zbigniew Nowek był również, obok działalności wydawniczej, drukarskiej i kolportażu pism tzw. drugiego obiegu, współorganizatorem największych akcji ulotkowych w Trójmieście w grudniu 1981 i 1982 r.

Od 1990 r. przez siedem lat był szefem delegatury UOP w Bydgoszczy. Jego nieprzeciętne umiejętności operacyjne, bezkompromisowa postawa i zaangażowanie zostały dostrzeżone i otrzymał awans najpierw w 1997 r. na zastępcę, a potem od 1998 r. na szefa całego Urzędu Ochrony Państwa w Polsce. W tym czasie służby specjalne odnosiły spektakularne sukcesy w tym m.in. rozpracowanie trzech wysokich rangą żołnierzy WSI pod zarzutem szpiegostwa przeciwko Polsce oraz wykrycie rosyjskiej siatki szpiegowskiej przy Ambasadzie Federacji Rosyjskiej i wydalenie z Polski 12 rosyjskich szpiegów. W 2001 r. złożył dymisję na ręce ówczesnego premiera Leszka Millera w geście sprzeciwu wobec planowanej reformy służb specjalnych. W latach 2002-2005 Zbigniew Nowek pracował jako ekspert w Komisji ds. Służb Specjalnych Sejmu RP i w latach 2004-2006 jako ekspert w Sejmowej Komisji Śledczej ds. PKN Orlen. W 2005 r. został mianowany na szefa Agencji Wywiadu. Jako szef Agencji Wywiadu doprowadził do aresztowania wysokiego rangą oficera wywiadu Białorusi za działalność szpiegowską przeciwko Polsce. 15 sierpnia 2006 został awansowany na stopień generała brygady przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. W 2010 r. został zastępcą szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego. Kilka miesięcy później złożył dymisję i został odwołany.

Za swoją pracę i działalność generał Zbigniew Nowek otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień, m. in. Srebrny Krzyż Zasługi przyznany w 1993 r. przez Prezydenta RP Lecha Wałęsę za działalność na rzecz umacniania bezpieczeństwa wewnętrznego kraju; wyróżnienie

w 1996 r. Ministra Spraw Wewnętrznych Zbigniewa Siemiątkowskiego za udaremnienie przemytu 25 kilogramów heroiny; wyróżnienie w 1997 r. przez Prezesa Rady Ministrów Włodzimierza Cimoszewicza za znaczące efekty pracy, w szczególności za istotny wkład w rozpoznanie mechanizmów przestępczości gospodarczej w zakresie ubezpieczeń; wyróżnienie w 1999 r. przez ministra-koordynatora ds. Służb Specjalnych Janusza Pałubickiego za wybitne zasługi w realizacji zadań Krajowej Władzy Bezpieczeństwa, związanych z akcesją do Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego; wyróżnienie w 2000 r. przez Prezesa Rady Ministrów Jerzego Buzka za znaczący wkład w proces akcesji Polski do NATO; „Laur Jerzego Buzka” w 2001 r. w uznaniu wyjątkowych zasług na rzecz bezpieczeństwa państwa i ochrony jego porządku konstytucyjnego, a także ochronę interesów Polski i jej pozycji na arenie międzynarodowej; odznakę Zasłużony Działacz Kultury w 2005 r. przyznaną przez Ministra Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego Kazimierza Ujazdowskiego, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski przyznany przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego w 2009 r. za wybitne zasługi w działalności na rzecz przemian demokratycznych w Polsce, Odznakę Honorową imieniem gen. Stefana Roweckiego Grota w 2011 r. za zasługi dla ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i porządku konstytucyjnego, Krzyż Wolności i Solidarności w 2015 r. za działalność opozycyjną w czasach PRL. W 2007 r. został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi Republiki Litewskiej przez Prezydenta Republiki Litewskiej Valdasą Adamkusa za zasługi na rzecz litewsko-polskich stosunków międzypaństwowych oraz na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa NATO, Unii Europejskiej, a także bezpieczeństwa narodowego obu krajów.

Mimo tak wielu odznaczeń i sukcesów zawodowych, współpracownicy i ci, którzy dobrze znali generała Zbigniewa Nowka, podkreślają, że był człowiekiem skromnym, uczciwym, a nade wszystko oddanym służbie publicznej. Był patriotą, dla którego zawsze najważniejsze było wzmacnianie i ochrona bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego kraju. Starał się działać bez zbędnego rozgłosu medialnego, żeby nie trafiać na pierwsze strony gazet. Wiedział, że efektywne działania służb specjalnych w państwie to nie spektakularne i głośne doniesienia o kolejnych ich akcjach w mediach, czy też nadmierna troska o wizerunek służb specjalnych w społeczeństwie, lecz codzienna, żmudna, cierpliwa i systematyczna praca operacyjna. Rolę służb specjalnych postrzegał jako odpowiednio wczesne rozpoznawanie zagrożeń i niebezpieczeństw dla kraju i jego obywateli, po to by móc im zapobiegać. Zapewnić to może jedynie rzetelna, dyskretna praca służb specjalnych. Dzięki niej obywatele mogą czuć się bezpiecznie w swoim kraju. Przez wiele lat nad naszym bezpieczeństwem czuwał generał Zbigniew Nowek, za co wszyscy jesteśmy mu bardzo wdzięczni.

Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego chętnie korzystał z wiedzy i doświadczenia gen. Zbigniewa Nowka. Był członkiem Kapituły Medalu Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego *Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis*, którym sam również został odznaczony w uznaniu zasług na rzecz walki o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej i prawa człowieka. W 2016 r. został powołany do Wojewódzkiej Rady do Spraw Działaczy Opozycji i Osób Represjonowanych, której był przewodniczącym. Generał Nowek chętnie angażował się również w prace samorządu województwa upamiętniające wydarzenia związane z działaniem opozycji demokratycznej w naszym regionie oraz uhonorowanie tych, którzy w działalności opozycyjnej uczestniczyli.

Jego praca na rzecz naszego regionu i kraju, najpierw działalność opozycyjna, potem zawodowa i ekspercka, a także aktywność obywatelska już po zaprzestaniu czynnej służby, kiedy chętnie dzielił się z innymi swym doświadczeniem i wiedzą, zasługują na uhonorowanie generała Zbigniewa Nowka przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.